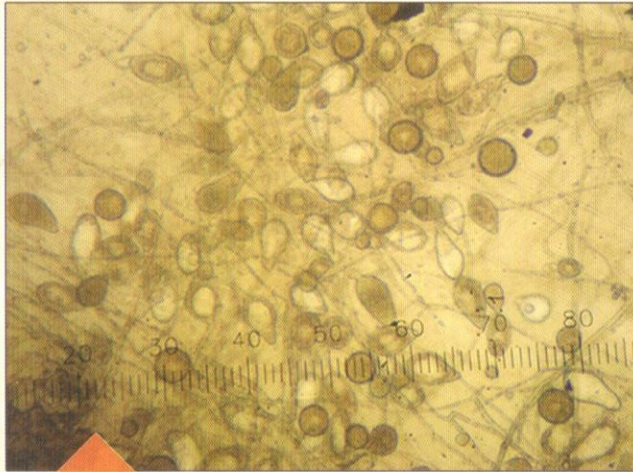

โรครากเน่าโคนเน่า root rot, stem rot
โรคผลเน่า fruit rot

ทุเรียน Durian, *Durio zibethinus* Linn.

เชื้อสาเหตุ

สาเหตุของโรคมักมีชีวิตอยู่ในดิน (soilborne) ได้เป็นเวลานาน หรืออยู่ในพืชอาศัยอื่น ในวงจรชีวิตมีการสร้างสปอร์ถึง 4 ชนิด คือ **sporangium, zoospore, chlamydozspore** และ **oospore** สปอร์แต่ละชนิดมีความสำคัญ และทำหน้าที่แตกต่างกันไป

สรสร้างถุงบรรจุสปอร์ (sporangium) เป็นจำนวนมาก

เมื่อสปอร์มีอายุจะหลุดออก ปลิวไปได้โดยลมและฝน เข้าทำลายพืชได้

การแพร่ระบาด

สภาพดินที่มีการระบายน้ำไม่ดี มีน้ำขัง ชื้น และแฉะตลอดเวลา ในสภาพที่มีฝนตกชุก อากาศมีความชุ่มชื้นสูง เป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญของเชื้อสาเหตุ ราสร้างเส้นใยสีขาว พร้อมทั้งสร้างถุงบรรจุสปอร์ (**sporangium**) ภายในถุงนี้สร้างสปอร์ชนิดที่ว่ายน้ำได้ (**zoospore**) เป็นจำนวนมาก เมื่อมีฝนตกสปอร์ที่ว่ายน้ำได้นี้จะติดไปกับหยดน้ำฝนที่กระเซ็นหรือไหลตามน้ำฝน หรือแพร่ระบาดทางลม เชื้ออาจติดไปกับดิน น้ำและซากส่วนที่เป็นโรค เข้าทำลายใบและลูกกลม ลูกลังและผล เป็นรุนแรงกับทุเรียนหลายพันธุ์ เช่น หมอนทอง กระดุมทอง อีสวง ชะนี ก้านยาว กบสุวรรณ ฯลฯ

การป้องกันกำจัด

บำรุงต้นทุเรียนให้แข็งแรง สมบูรณ์ ตัดแต่งกิ่งหรือลำต้นที่เป็นโรคเก็บรวบรวมไปเผาทำลาย ปรับปรุงสภาพดิน ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ทำร่องระบายน้ำในส่วนที่เป็นพื้นที่ต่ำ เพื่อป้องกันน้ำขังส่วน ลดปริมาณของเชื้อราที่อยู่ในดิน โดยใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มานำไปหว่านในพื้นที่ รัศมีทรงพุ่ม ที่มีรากผอมขึ้นอยู่ หรือใช้รองก้นหลุมก่อนปลูก เมื่อพบโรคให้ขูดผิวเปลือกบริเวณที่เป็นโรคออก แล้วทาแผลด้วยปูนแดง หรือสารป้องกันกำจัดโรคพืชเมทาแลกซิล อากาศรุนแรงที่ลำต้นหรือกิ่งใหญ่ ใช้ฟอสฟอรัส 40% ฉีดเข้าลำต้น ส่วนที่เป็นเนื้อไม้ดี ใกล้บริเวณที่เป็นโรคและ/หรือฉีดเข้าลำต้นเหนือระดับดิน ในฤดูฝนระยะทุเรียนติดผล ก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 1 เดือน ให้สำรวจผลทุเรียนทุกต้น 7 วัน/ครั้ง หากพบผลเน่า 1 ผล/ต้น พ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืช ฟอสเอทิลอะลูมิเนียมให้ทั่ว ก่อนการเก็บผลไม่น้อยกว่า 20 วันทำลายชิ้นส่วนของทุเรียนที่เป็นโรค โดยวิธีเผา ไม่ควรปล่อยให้ทิ้งไว้ในสวนอย่างเด็ดขาด

ข้อมูลและเรียบเรียงโดย :

อมรรัตน์ ภูไพบูลย์

กลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
 กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ

พิมพ์ครั้งที่ : 1 มิถุนายน 2554 จำนวน : 10,000 แผ่น

พิมพ์ที่ : Post Tech

โรครากเน่าโคนเน่า และโรคผลเน่า
ของทุเรียน

สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
กรมวิชาการเกษตร

โรครากเน่าโคนเน่า และโรคผลเน่า **ทุเรียน**

โรครากเน่าโคนเน่า root rot, stem rot
โรคผลเน่า fruit rot

ความสำคัญ

ทุเรียน Durian, *Durio zibethinus* Linn.

ได้ชื่อว่าเป็น **ราชาแห่งผลไม้ (King of the Fruits)** เป็นไม้ผลที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทย มีศักยภาพในการผลิตเป็นสินค้าเกษตรส่งออก นำเงินตราเข้าประเทศปีละกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาท ประเทศไทยปลูกทุเรียนได้มาก และส่งออกเป็นอันดับหนึ่งของโลก ผลผลิตทุเรียนจากประเทศไทย ได้รับการยอมรับจากตลาดต่างประเทศ ว่ามีคุณภาพดีกว่าทุเรียนจากประเทศอื่น เป็นที่นิยมบริโภคอย่างมาก เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ ทำให้มีราคาสูงมาก จึงมีพื้นที่ปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดมา ทำให้ได้ผลผลิตและมีการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่ปัญหาใหญ่ที่เกษตรกรประสบก็คือ ความเสียหายของผลผลิตจากการเข้าทำลายของศัตรูพืชโดยเฉพาะโรค

โรครากเน่าโคนเน่า เป็นปัญหาสำคัญที่สุดในการปลูกทุเรียน พื้นที่ปลูกที่เหมาะสมแก่การแพร่ระบาดของโรค คือ มีฝนตกชุกตลอดเวลา ลมพายุพัดผ่าน ทำให้การแพร่ระบาดของโรคเป็นไปอย่างรุนแรง และในขณะนั้นโรคได้แพร่ระบาดไปทุกแหล่งปลูก ไม่ว่าจะเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากชาวสวนนิยมปลูกทุเรียนพันธุ์หอมทองซึ่งอ่อนแอต่อโรคเพื่อการค้านอกจากนี้สภาพแวดล้อมของพื้นที่ปลูกทุเรียน สภาพดินฟ้าอากาศที่มีฝนตกชุกและความชุ่มชื้นสูง ทำให้ดินชื้นแฉะอยู่ตลอดเวลา เหมาะกับการเจริญของเชื้อราสาเหตุของโรค นอกจากนี้ ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม ในการแพร่ระบาดของโรคเน่าทุเรียนยังมีเกือบตลอดเวลาอีกด้วย

ลักษณะอาการ

อาการส่วนบนของต้นทุเรียนที่เป็นโรครากเน่า-โคนเน่า คือมีใบด้านสลด และไม่เป็นมัน สีใบเริ่มเหลืองและร่วง

ต้นทุเรียนปกติ เปรียบเทียบกับทุเรียนเป็นโรค

เปลือกที่บริเวณโคนต้นเน่ามีสีน้ำตาล อาจเน่าบริเวณโคนและลำต้นส่วนตามง่ามคาคบที่เริ่มเป็นโรคจะสังเกตเห็นได้ยาก เพราะใบยังเขียวสดใสเป็นปกติ แต่ในสภาวะที่อากาศชุ่มชื้นจะมีน้ำเยิ้มๆ สีน้ำตาลอมแดงเป็นหยดออกมา

ต้นทุเรียนเป็นโรค เปลือกเน่ามีสีน้ำตาล บางต้นมีน้ำเยิ้ม สีน้ำตาลอมชมพูเป็นหยดออกมา

เมื่อตากบริเวณเป็นโรค พบว่าเปลือกเน่า มีสีน้ำตาลและเนื้อไม้มีเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม สีน้ำตาลอมแดง หรือสีน้ำตาลเข้มตัดกับส่วนดี

ต้นที่เพิ่งเริ่มเป็นโรค จะแสดงอาการเพียงด้านเดียว หากไม่ได้รับการรักษา โรคจะค่อยๆ ขยายลุกลามจนรอบโคนต้น ทำให้ใบเหลืองและร่วงหมดต้น ยืนต้นแห้งตายในเวลาต่อมา บางต้นมีอาการทรุดโทรมโดยไม่พบอาการของโคนลำต้นเน่าเลย ในกรณีนี้แสดงว่ารากของทุเรียนได้รับความเสียหายจากการเข้าทำลายของเชื้อรา ทำให้เกิดอาการรากเน่าทั้งรากใหญ่โคนต้น รากแขนงเล็กๆ และรากฝอยที่อยู่ใกล้ผิวดิน จนรากไม่สามารถทำหน้าที่ดูดซับแร่ธาตุอาหาร และนำไปหล่อเลี้ยงส่วนบนของทุเรียนได้ ต้นทุเรียนจึงแสดงอาการทรุดโทรมมากขึ้น และจะตายในที่สุด

อาการรากเน่า

